

USTAWA

z dnia 6 lipca 1982 r.

o radcach prawnych.

Rozdział 1

Przepisy ogólne.

Art. 1. Ustawa określa zasady wykonywania obsługi prawnej przez radców prawnych, jej organizacji oraz działania samorządu radców prawnych.

Art. 2. Obsługa prawna wykonywana przez radcę prawnego ma na celu umacnianie porządku prawnego, ochronę prawną interesów jednostki organizacyjnej, na rzecz której radca prawny wykonuje obsługę prawną, oraz poszanowanie w działalności tej jednostki praw obywateli i innych podmiotów.

Art. 3. 1. Zawód radcy prawnego może wykonywać osoba, która spełnia wymagania określone niniejszą ustawą.

2. Radca prawny wykonuje zawód ze starannością wynikającą z wiedzy prawniczej oraz zasad etyki zawodowej.

Art. 4. 1. Wykonywanie zawodu radcy prawnego polega na obsłudze prawnej państwowych i spółdzielczych jednostek organizacyjnych.

2. Z obsługi prawnej radcy prawnego mogą także korzystać organizacje społeczne oraz spółki z udziałem kapitału państwowego, spółdzielczego lub organizacji społecznych.

3. Ilekroć w ustawie jest mowa o jednostkach organizacyjnych, rozumie się przez to jednostki wymienione w ust. 1 i 2.

Art. 5. 1. Tworzy się samorząd radców prawnych, zwany dalej „samorządem”.

2. Jednostkami organizacyjnymi samorządu posiadającymi osobowość prawną są okręgowe izby radców prawnych i Krajowa Izba Radców Prawnych.

3. Zwierzchni nadzór nad samorządem sprawuje Minister Sprawiedliwości.

Rozdział 2

Wykonywanie zawodu radcy prawnego.

Art. 6. 1. Jednostki organizacyjne korzystają z obsługi prawnej na zasadach określonych niniejszą ustawą. Do wykonywania obsługi prawnej uprawniony jest radca prawny, chyba że ustawa stanowi inaczej.

2. Kierownik jednostki organizacyjnej jest obowiązany zasięgnąć opinii prawnej przed podjęciem decyzji o istotnym znaczeniu gospodarczym lub społecznym oraz zapewnić radcy prawnemu warunki do wykonywania zadań, o których mowa w art. 7.

3. Opinii prawnej wymagają decyzje dotyczące w szczególności:

- 1) wydania aktu prawnego o charakterze ogólnym,
- 2) spraw indywidualnych, skomplikowanych pod względem prawnym,
- 3) zawarcia umowy długoterminowej lub nietypowej albo dotyczącej przedmiotu o znacznej wartości,
- 4) rozwiązania z pracownikiem stosunku pracy bez wypowiedzenia, a w spółdzielniach wykluczenia i wykreślenia z rejestru członków,
- 5) odmowy uznania zgłoszonych roszczeń,
- 6) spraw związanych z postępowaniem przed organami orzekającymi,
- 7) zawarcia i rozwiązania umowy z kontrahentem zagranicznym,
- 8) zawarcia ugody w sprawach majątkowych,
- 9) umorzenia wierzytelności,
- 10) zawiadomienia organu powołanego do ścigania przestępstw o stwierdzeniu przestępstwa ściganego z urzędu.

Art. 7. 1. Do zadań radcy prawnego należy w szczególności:

- 1) udzielanie organom jednostki organizacyjnej opinii i porad prawnych oraz wyjaśnień w zakresie stosowania prawa,
- 2) informowanie organów jednostki organizacyjnej o:
 - a) zmianach w obowiązującym stanie prawnym w zakresie działalności tej jednostki,
 - b) uchybieniach w jej działalności w zakresie przestrzegania prawa i skutkach tych uchybień,
- 3) uczestniczenie w prowadzonych przez jednostkę organizacyjną rokowaniach, których celem jest rozwiązanie, zmiana lub rozwiązanie stosunku prawnego, w tym zwłaszcza umów, o których mowa w art. 6 ust. 3 pkt 3 i 7,
- 4) sprawowanie nadzoru nad funkcjonowaniem obsługi prawnej w nadzorowanych jednostkach organizacyjnych,
- 5) nadzór prawny nad egzekucją należności jednostki organizacyjnej,
- 6) występowanie w charakterze pełnomocnika jednostki organizacyjnej w postępowaniu sądowym, arbitrażowym administracyjnym oraz przed innymi organami orzekającymi,
- 7) udzielanie informacji o przepisach prawnych organizacjom politycznym, społecznym i zawodowym działającym na terenie jednostki organizacyjnej, na ich wnioski.

2. Do zadań radcy prawnego zatrudnionego w organie administracji państwowej poza zadaniami, o których mowa w ust. 1, należy:

- 1) opiniowanie pod względem prawnym projektów aktów normatywnych i innych aktów prawnych,
- 2) inicjowanie i dokonywanie ocen skuteczności funkcjonowania prawa oraz opracowywanie informacji i wniosków wynikających z tych ocen,
- 3) opiniowanie pod względem legalności aktów prawnych wydawanych przez nadzorowane jednostki organizacyjne,
- 4) prowadzenie i aktualizacja rejestru przepisów prawnych wydanych przez organ.

3. Pracownik, który ukończył wyższe studia prawnicze, może wykonywać poszczególne czynności z zakresu obsługi prawnej pod kierunkiem radcy prawnego.

Art. 8. 1. Radca prawny wykonuje zawód w ramach stosunku pracy, chyba że ustawa stanowi inaczej.

2. Jednostka organizacyjna obowiązana jest zawiadomić na piśmie radę okręgową izby radców prawnych o nawiązaniu i rozwiązaniu stosunku pracy z radcą prawnym.

3. Radca prawny zajmuje samodzielne stanowisko pracy podległe bezpośrednio kierownikowi jednostki organizacyjnej.

4. Jeżeli jednostka organizacyjna zatrudnia dwóch lub więcej radców prawnych, tworzą oni zespół radców prawnych, a jednemu z nich powierza się koordynację obsługi prawnej w tej jednostce.

5. Radcy prawnemu nie można polecać wykonania czynności wykraczających poza zakres obsługi prawnej.

Art. 9. 1. Radca prawny zatrudniony w naczelnym, centralnym lub wojewódzkim organie administracji państwowej wykonuje obsługę prawną w wyodrębnionym departamencie lub biurze prawnym podległym bezpośrednio kierownikowi tego organu.

2. Do zadań departamentu lub biura prawnego, o którym mowa w ust. 1, oprócz zadań wymienionych w art. 7, należy:

- 1) udział w opracowywaniu i uzgadnianiu projektów aktów prawnych,
- 2) opiniowanie i udział w uzgadnianiu projektów aktów prawnych opracowywanych przez inne organy i jednostki organizacyjne,
- 3) opiniowanie projektów umów międzynarodowych oraz udział w uzgadnianiu tych projektów,
- 4) udzielanie wyjaśnień w sprawie obowiązującego stanu prawnego w zakresie działania organu oraz nadzorowanych jednostek organizacyjnych,
- 5) współdziałanie w organizowaniu doskonalenia zawodowego radców prawnych,
- 6) prowadzenie redakcji dziennika urzędowego organu.

3. Obsługa prawna w organach, o których mowa w ust. 1, może być wykonywana również przez osobę zatrudnioną w departamencie lub biurze prawnym tego organu, nie wpisaną na listę radców prawnych, spełniającą jednak warunki do wpisu na tę listę.

4. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do obsługi prawnej w naczelnym i centralnym organizacjach spółdzielczych.

Art. 10. Jednostka organizacyjna zapewnia udział radcy prawnego w postępowaniu:

- 1) przed Sądem Najwyższym, Naczelnym Sądem Administracyjnym, Główną Komisją Arbitrażową oraz przed naczelnym lub centralnym organem administracji państwowej,
- 2) przed sądem wojewódzkim oraz przed organem drugiej instancji w postępowaniu administracyjnym,
- 3) w którym bierze udział kontrahent zagraniczny.

Art. 11. 1. Radca prawny przy wykonywaniu czynności zawodowych korzysta z wolności słowa i pisma w granicach określonych przepisami prawa i rzeczą potrzebną.

2. Nadużycie wolności, o której mowa w ust. 1, stanowiące ściganą z oskarżenia prywatnego zniewagę strony lub jej pełnomocnika, świadka, biegłego albo tłumacza podlega wyłącznie odpowiedzialności dyscyplinarnej.

Art. 12. Radca prawny podczas i w związku z wykonywaniem czynności zawodowych korzysta z ochrony prawnej przysługującej adwokatowi.

Art. 13. 1. Radca prawny nie jest związany poleceniem co do treści opinii prawnej.

2. Kierownik jednostki organizacyjnej może wydać polecenie załatwienia sprawy w sposób odmienny, niż to wynika z opinii radcy prawnego; polecenie takie powinno być wydane na piśmie.

Art. 14. Radca prawny prowadzi samodzielnie sprawy przed organami orzekającymi, dbając o należyte wykorzystanie przewidzianych przez prawo środków dla ochrony uzasadnionych interesów jednostki organizacyjnej.

Art. 15. Radca prawny obowiązany jest wyłączyć się od wykonania czynności zawodowych we własnej sprawie lub jeżeli przeciwnikiem jednostki organizacyjnej udzielającej mu pełnomocnictwa jest inna zatrudniająca go jednostka organizacyjna albo jeżeli sprawa dotyczy osoby, z którą pozostaje on w takim stosunku, że może to oddziaływać na wynik sprawy.

Art. 16. 1. Oceny pracy zawodowej radcy prawnego dokonuje kierownik jednostki organizacyjnej, po zasięgnięciu opinii radcy prawnego wskazanego przez radę okręgową izby radców prawnych.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do radców prawnych zatrudnionych w naczelnym i centralnym organach państwowych oraz organach państwowych stopnia wojewódzkiego.

Art. 17. Radca prawny powinien być zatrudniony na pełnym etacie w jednej jednostce organizacyjnej. Może być jednak zatrudniony jednocześnie w więcej niż jednej jednostce organizacyjnej, przy czym łączny wymiar zatrudnienia nie może przekroczyć półtora etatu.

Art. 18. 1. Do czasu pracy radcy prawnego zalicza się także czas niezbędny do załatwiania spraw poza lokalem jednostki organizacyjnej, w szczególności w sądach, w komisjach arbitrażowych i w innych organach, oraz czas przygotowania się do tych czynności.

2. Czas pracy radcy prawnego w lokalu jednostki organizacyjnej nie może być krótszy niż ~~dwie piąte~~ czasu pracy ustalonego w zawartej z radcą prawnym umowie.

3. Przepisu ust. 2 nie stosuje się do radców prawnych zatrudnionych w organach administracji państwowej.

Art. 19. 1. Rozwiązanie stosunku pracy za wypowiedzeniem z radcą prawnym przez jednostkę organizacyjną z powodu niefalezytego wykonywania obowiązków radcy prawnego wynikających z przepisów niniejszej ustawy może nastąpić po uprzednim zasięgnięciu opinii rady okręgowej izby radców prawnych. Opinia ta powinna być przesłana jednostce organizacyjnej w terminie 10 dni od dnia otrzymania od tej jednostki zawiadomienia o zamiarze rozwiązania stosunku pracy.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do radców prawnych zatrudnionych w organach administracji państwowej.

Art. 20. 1. Jednostka organizacyjna może doraźnie skorzystać, na podstawie umowy zlecenia, z obsługi prawnej radcy prawnego nie zatrudnionego w tej jednostce.

2. Obsługa prawna, o której mowa w ust. 1, może być wykonywana również przez adwokata.

Art. 21. 1. Do radcy prawnego nie mają zastosowania przepisy dotyczące potrzeby uzyskania zezwolenia zakładu pracy na podjęcie równoczesnego zatrudnienia w innym zakładzie pracy lub przyjęcie zlecenia.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do radców prawnych zatrudnionych w organach administracji państwowej.

Art. 22. 1. Radca prawny ma prawo do wynagrodzenia określonego w układzie zbiorowym pracy lub w przepisach o wynagrodzeniu pracowników, obowiązujących w jednostce organizacyjnej zatrudniającej radcę. Wynagrodzenie to nie może być niższe od wynagrodzenia przewidzianego dla stanowiska pracy głównego specjalisty lub innego równorzędnego stanowiska pracy,

2. Radca prawny otrzymuje świadczenia przysługujące pracownikom jednostki organizacyjnej, przewidziane układem zbiorowym pracy obowiązującym w tej jednostce i przepisami szczególnymi.

3. Minister Pracy, Płac i Spraw Socjalnych, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Radców Prawnych, w drodze rozporządzenia, określa wysokość oraz warunki przyznawania radcom prawnym:

- 1) wynagrodzenia z tytułu zastępstwa sądowego i arbitrażowego,
- 2) dodatku za koordynację obsługi prawnej,
- 3) dodatku za obsługę prawną wykonywaną na rzecz jednostek organizacyjnych mających siedzibę na terenie gminy.

Rozdział 3

Uprawnienia do wykonywania zawodu radcy prawnego

Art. 23. 1. Radca prawny nabywa prawo do wykonywania zawodu z chwilą dokonania wpisu na listę radców prawnych i złożenia ślubowania.

2. Radca prawny traci prawo do wykonywania zawodu z chwilą skreślenia z listy radców prawnych.

Art. 24. 1. Na listę radców prawnych może być wpisany ten, kto:

- 1) ukończył wyższe studia prawnicze,
- 2) posiada obywatelstwo polskie,
- 3) korzysta w pełni z praw publicznych,
- 4) ma pełną zdolność do czynności prawnych,
- 5) jest nieskazitelnego charakteru i dotychczasowym zachowaniem nie budzi zastrzeżeń co do możliwości prawidłowego wykonywania zawodu radcy prawnego,
- 6) odbył aplikację radcowską i złożył egzamin radcowski.

2. Wpisu na listę radców prawnych dokonuje się na wniosek zainteresowanego.

3. Listę radców prawnych prowadzi okręgowa komisja arbitrażowa, właściwa dla miejsca zamieszkania radcy prawnego.

4. W sprawach wpisu na listę radców prawnych właściwy jest prezes okręgowej komisji arbitrażowej wymienionej w ust. 3.

Art. 25. 1. Wymogu odbycia aplikacji radcowskiej i złożenia egzaminu radcowskiego nie stosuje się do:

- 1) profesorów i doktorów habilitowanych nauk prawnych,
- 2) adwokatów i osób uprawnionych do ubiegania się o wpis na listę adwokatów,
- 3) osób, które co najmniej przez trzy lata zajmowały stanowisko: sędziego, prokuratora, notariusza lub prezesa, wiceprezesa bądź arbitra w Państwowym Arbitrażu Gospodarczym.

2. Od wymogu odbycia aplikacji radcowskiej można zwolnić osobę, która odbyła aplikację sądową, arbitrażową, notarialną lub prokuratorowską i złożyła odpowiedni egzamin.

Art. 26. Osoby, które wykonują zawód sędziego, prokuratora, arbitra w Państwowym Arbitrażu Gospodarczym, notariusza, komornika, asesora bądź odbywają aplikację sądową, prokuratorowską, arbitrażową, notarialną

lub adwokacką, nie mogą jednocześnie wykonywać zawodu radcy prawnego.

Art. 27. 1. Rota ślubowania składanego przez radcę prawnego ma następujące brzmienie: „Ślubuję uroczyście, że wykonując zawód radcy prawnego przyczyniać się będę do ochrony i umacniania porządku prawnego Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, obowiązki zawodowe wypełniać sumiennie i zgodnie z przepisami prawa, zachować tajemnicę zawodową, postępować godnie i uczciwie, kierując się zasadami etyki zawodowej i sprawiedliwości społecznej”.

2. Ślubowanie odbiera prezes okręgowej komisji arbitrażowej prowadzącej listę radców prawnych, na którą wpisany został radca prawny.

Art. 28. 1. Zawieszenie prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego następuje w wypadku:

- 1) wykonywania zawodu adwokata w zespole adwokackim;
- 2) podjęcia pracy w organach wymiaru sprawiedliwości, w organach ścigania, w notariacie lub w Państwowym Arbitrażu Gospodarczym.

2. Zawieszenie prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego następuje także z chwilą uprawomocnienia się orzeczenia dyscyplinarnego o zastosowaniu tej kary.

3. Zawieszenia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego nie stosuje się wobec osób zatrudnionych na stanowiskach radców prawnych w organach, o których mowa w ust. 1 pkt 2.

Art. 29. Skreślenie z listy radców prawnych następuje w wypadku:

- 1) wniosku radcy prawnego,
- 2) utraty obywatelstwa polskiego,
- 3) choćby częściowego ograniczenia zdolności do czynności prawnych,
- 4) utraty z mocy wyroku sądowego praw publicznych,
- 5) śmierci radcy prawnego,
- 6) orzeczenia dyscyplinarnego lub wyroku sądowego o pozbawieniu prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego.

Art. 30. 1. W wypadku gdy przeciwko radcy prawnemu toczy się postępowanie dyscyplinarne albo sądowe o przestępstwo zagrożone dodatkową karą pozbawienia praw publicznych lub prawa do wykonywania zawodu, do czasu zakończenia takiego postępowania można odmówić skreślenia z listy radców prawnych mimo spełnienia warunku, o którym mowa w art. 29 pkt 1.

2. W wypadku skreślenia z listy w wyniku zarzutów dotyczących wykonywania pracy zawodowej ponowny wpis na listę radców prawnych może być uzależniony od złożenia egzaminu uzupełniającego.

Art. 31. Od decyzji odmawiającej wpisu na listę radców prawnych lub o skreśleniu z listy służy, w terminie 14 dni od daty doręczenia decyzji, odwołanie do prezesa Państwowego Arbitrażu Gospodarczego.

Rozdział 4

Aplikacja radcowska.

Art. 32. 1. Celem aplikacji radcowskiej jest przygotowanie aplikanta do należytego i samodzielnego wykonywania zawodu radcy prawnego.

2. Aplikacja radcowska trwa trzy lata. Prezes okręgowej komisji arbitrażowej może okres ten skrócić do dwóch lat, jeżeli pracownik, który ukończył wyższe studia prawnicze, był przez okres co najmniej trzech lat przed skierowaniem na aplikację zatrudniony przy wykonywaniu obsługi prawnej.

Art. 33. 1. Na listę aplikantów radcowskich może być wpisana osoba, która spełnia warunki określone w art. 24 ust. 1 pkt 1—5, posiada co najmniej roczny okres zatrudnienia i została skierowana na aplikację radcowską przez zatrudniającą ją jednostkę organizacyjną.

2. Przepisy art. 24 ust. 2—4 stosuje się odpowiednio.

Art. 34. Pracownikowi wpisanemu na listę aplikantów radcowskich przysługuje, z zachowaniem prawa do wynagrodzenia, zwolnienie od pracy w celu uczestniczenia w obowiązkowych zajęciach szkoleniowych odbywanych poza siedzibą jednostki organizacyjnej.

Art. 35. Do obowiązków aplikanta radcowskiego należy:

- 1) uczestniczenie w przewidzianych programem zajęciach teoretycznych i praktycznych,
- 2) samodzielne pogłębianie wiedzy prawnej i praktycznych umiejętności zawodowych,
- 3) przestrzeganie dyscypliny szkolenia i pracy,
- 4) przystąpienie do egzaminu radcowskiego w wyznaczonym terminie.

Art. 36. Aplikantowi radcowskiemu przysługuje prawo do płatnego urlopu, w wymiarze trzydziestu dni kalendarzowych, na przygotowanie się do egzaminu radcowskiego.

Art. 37. Aplikanta radcowskiego skreśla się z listy aplikantów radcowskich:

- 1) po upływie przewidzianego okresu aplikacji,
- 2) w wypadkach, o których mowa w art. 29 pkt 1—5,
- 3) w razie orzeczenia dyscyplinarnego o wydaleniu aplikanta radcowskiego z aplikacji radcowskiej,
- 4) w razie wygaśnięcia stosunku pracy oraz w razie rozwiązania stosunku pracy, chyba że zakład pracy, w którym aplikant podejmie pracę, w okresie nie przekraczającym trzech miesięcy od rozwiązania stosunku pracy w poprzednim zakładzie pracy potwierdzi skierowanie pracownika na aplikację radcowską.

Art. 38. 1. Aplikację radcowską organizują i prowadzą okręgowe komisje arbitrażowe.

2. Organy Państwowego Arbitrażu Gospodarczego współdziałają z organami samorządu radców prawnych w sprawach związanych z organizowaniem i prowadzeniem aplikacji radcowskiej.

Art. 39. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa:

- 1) zasady i tryb kierowania pracownikami na aplikację radcowską oraz sposób jej odbywania,
- 2) zakres i tryb przeprowadzania egzaminu radcowskiego, skład komisji egzaminacyjnych oraz zasady wynagradzania członków tych komisji,
- 3) zasady współdziałania organów Państwowego Arbitrażu Gospodarczego z organami samorządu radców prawnych w organizowaniu aplikacji radcowskiej.

Rozdział 5

Samorząd radców prawnych.

Art. 40. 1. Samorząd jest niezależny w wykonywaniu swych zadań i podlega tylko przepisom prawa.

2. Przynależność radców prawnych i aplikantów radcowskich do samorządu jest obowiązkowa.

Art. 41. Do zadań samorządu należy w szczególności:

- 1) udział w zapewnianiu warunków do wykonywania ustawowych zadań radców prawnych,
- 2) reprezentowanie radców prawnych i aplikantów radcowskich oraz ochrona ich interesów zawodowych,
- 3) współdziałanie w kształtowaniu i stosowaniu prawa w zakresie dotyczącym jednostek organizacyjnych, obsługi prawnej oraz radców prawnych i aplikantów radcowskich,
- 4) doskonalenie zawodowe radców prawnych,
- 5) czuwanie nad należytym wykonywaniem zawodu przez radców prawnych i aplikantów radcowskich,
- 6) prowadzenie badań w zakresie doskonalenia obsługi prawnej.

Art. 42. 1. Organami samorządu są: Krajowy Zjazd Radców Prawnych, Krajowa Rada Radców Prawnych, Wyższa Komisja Rewizyjna, Wyższy Sąd Dyscyplinarny, zgromadzenie okręgowej izby radców prawnych, rada okręgowej izby radców prawnych, okręgowa komisja rewizyjna i okręgowy sąd dyscyplinarny.

2. Członkami organów samorządu mogą być tylko radcowie prawni.

Art. 43. Kadencja organów samorządu trwa cztery lata.

Art. 44. Wybory do organów samorządu odbywają się w głosowaniu tajnym przy nie ograniczonej liczbie kandydatów.

Art. 45. Organy samorządu podejmują uchwały w obecności co najmniej połowy członków danego organu.

Art. 46. Krajowa Rada Radców Prawnych przedstawia Radzie Ministrów corocznie informację o funkcjonowaniu obsługi prawnej.

Art. 47. Minister Sprawiedliwości może zaskarżyć do Sądu Najwyższego sprzeczną z prawem uchwałę organu samorządu. Sąd Najwyższy utrzymuje, zaskarżoną uchwałę w mocy bądź uchyla ją i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania właściwemu organowi samorządu z ustaleniem wytycznych co do sposobu jej załatwienia.

Art. 48. Minister Sprawiedliwości może zwrócić się do Krajowego Zjazdu Radców Prawnych lub Krajowej Rady Radców Prawnych o podjęcie uchwały w określonej sprawie należącej do właściwości samorządu. Uchwała Krajowej Rady Radców Prawnych powinna być podjęta w terminie 1 miesiąca.

Art. 49. 1. Radcowie prawni i aplikanci radcowscy zamieszkali na terenie danego okręgu tworzą okręgową izbę radców prawnych.

2. Teren działania okręgowej izby radców prawnych obejmuje jedno lub więcej województw.

3. Uchwałę o utworzeniu okręgowej izby radców prawnych podejmuje Krajowa Rada Radców Prawnych.

Art. 50. 1. W zgromadzeniu okręgowej izby radców prawnych uczestniczą wszyscy radcowie prawni i aplikanci radcowscy należący do danej izby.

2. Jeżeli liczba członków okręgowej izby radców prawnych przekracza 300 osób, zgromadzenie okręgowej izby radców prawnych stanowią delegaci wybrani na zebraniach zwołanych dla poszczególnych rejonów, objętych działalnością danej izby.

3. Zgromadzenie okręgowej izby radców prawnych zwołuje rada okręgowej izby raz do roku.

4. Do uprawnień zgromadzenia okręgowej izby radców prawnych należy:

- 1) ustalanie liczby członków rady okręgowej izby radców prawnych,
- 2) wybór dziekana rady okręgowej izby radców prawnych oraz pozostałych członków rady,
- 3) ustalanie liczby członków okręgowej komisji rewizyjnej i okręgowego sądu dyscyplinarnego oraz ich wybór,
- 4) wybór rzecznika dyscyplinarnego,
- 5) uchwalanie budżetu okręgowej izby radców prawnych i zatwierdzanie sprawozdań rady okręgowej izby radców prawnych z jego wykonania oraz rocznych lub okresowych planów pracy rady okręgowej izby,
- 6) dokonywanie podziału terenu działania okręgowej izby radców prawnych na rejony, o których mowa w ust. 2, i ustalenie liczby delegatów na zgromadzenie okręgowej izby radców prawnych z poszczególnych rejonów,
- 7) odwoływanie organów okręgowej izby radców prawnych lub poszczególnych członków tych organów,
- 8) ocena działalności organów okręgowej izby radców prawnych,
- 9) wybór delegatów na Krajowy Zjazd Radców Prawnych,
- 10) wybór członka Krajowej Rady Radców Prawnych, o którym mowa w art. 59 ust. 1.

Art. 51. 1. Nadzwyczajne zgromadzenie okręgowej izby radców prawnych zwołuje rada okręgowej izby radców prawnych:

- 1) z własnej inicjatywy,
- 2) na wniosek Krajowej Rady Radców Prawnych,
- 3) na wniosek swego prezydium lub okręgowej komisji rewizyjnej,
- 4) na wniosek jednej trzeciej członków okręgowej izby radców prawnych.

2. Nadzwyczajne zgromadzenie okręgowej izby powinno być zwołane w ciągu 3 tygodni od dnia wpływu wniosku w sprawie zwołania tego zgromadzenia.

Art. 52. 1. Działalnością okręgowej izby radców prawnych kieruje rada okręgowej izby radców prawnych.

2. Organem wykonawczym rady okręgowej izby radców prawnych jest jej prezydium, które stanowią dziekan oraz wybrani przez radę wicedziekan, sekretarz, skarbnik i członkowie.

3. Do zakresu działania rady okręgowej izby radców prawnych należy w szczególności:

- 3) reprezentowanie interesów zawodowych członków okręgowej izby radców prawnych,
- 4) doskonalenie zawodowe radców prawnych,
- 5) czuwanie nad należyтым wykonywaniem zawodu przez radców prawnych i aplikantów radcowskich,
- 6) ocena funkcjonowania obsługi prawnej na terenie okręgowej izby radców prawnych,
- 7) współdziałanie z organami państwowymi i innymi jednostkami organizacyjnymi w sprawach dotyczących stosowania prawa i obsługi prawnej.

Art. 53. Do zakresu działania okręgowej komisji rewizyjnej należy kontrola działalności gospodarczej rady okręgowej izby radców prawnych.

Art. 54. 1. Okręgowy sąd dyscyplinarny rozpatruje sprawy dyscyplinarne członków okręgowej izby radców prawnych wniesione przez rzecznika dyscyplinarnego oraz odwołania, o których mowa w art. 66 ust. 2.

2. Od orzeczenia okręgowego sądu dyscyplinarnego służy odwołanie do Wyższego Sądu Dyscyplinarnego.

Art. 55. Radcowie prawni i aplikanci radcowscy zamieszkałi na terenie kraju tworzą Krajową Izbę Radców Prawnych.

Art. 56. 1. W Krajowym Zjeździe Radców Prawnych udział biorą delegaci wybrani przez zgromadzenia okręgowych izb radców prawnych oraz z głosem doradczym nie będący delegatami członkowie Krajowej Rady Radców Prawnych, Wyższej Komisji Rewizyjnej, Wyższego Sądu Dyscyplinarnego oraz dziekani rad okręgowych izb radców prawnych.

2. Zasady przeprowadzania wyborów delegatów na Krajowy Zjazd Radców Prawnych oraz liczbę tych delegatów z poszczególnych okręgowych izb radców prawnych określa Krajowa Rada Radców Prawnych.

3. Krajowy Zjazd Radców Prawnych zwołuje Krajowa Rada Radców Prawnych.

Art. 57. Do Krajowego Zjazdu Radców Prawnych należy:

- 1) wybór prezesa Krajowej Rady Radców Prawnych,
- 2) wybór Krajowej Rady Radców Prawnych, Wyższej Komisji Rewizyjnej, Wyższego Sądu Dyscyplinarnego oraz Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego i jego zastępców,
- 3) uchwalanie wytycznych działania samorządu i jego organów,
- 4) określanie zasad przeprowadzania wyborów do organów samorządu, liczby członków tych organów oraz trybu ich odwoływania, a także zasad podejmowania uchwał przez organy samorządu,
- 5) określanie wysokości składki członkowskiej i zasad jej podziału,
- 6) rozpatrywanie i zatwierdzanie sprawozdań Krajowej Rady Radców Prawnych, Wyższej Komisji Rewizyjnej, Wyższego Sądu Dyscyplinarnego,
- 7) uchwalanie zasad etyki zawodowej,
- 8) ustalanie podstawowych zasad gospodarki finansowej samorządu.

Art. 58. 1. Nadzwyczajny Krajowy Zjazd Radców Prawnych zwołuje Krajowa Rada Radców Prawnych:

- 1) z własnej inicjatywy,

- 2) na wniosek swego prezydium lub Wyższej Komisji Rewizyjnej,
- 3) na wniosek co najmniej jednej trzeciej rad okręgowych izb radców prawnych.

2. Nadzwyczajny Krajowy Zjazd powinien być zwołany w ciągu miesiąca od dnia wpływu wniosku o zwołanie Zjazdu.

Art. 59. 1. Krajową Radę Radców Prawnych stanowią prezes i członkowie wybrani przez Krajowy Zjazd Radców Prawnych oraz członkowie wybrani bezpośrednio przez zgromadzenia okręgowych izb, po jednym z każdej izby.

2. Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych stanowią prezes i wybrani przez Krajową Radę wiceprezes, sekretarz, skarbnik i członkowie.

3. Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych jest organem wykonawczym tej Rady i zdejmuje jej sprawę ze swej działalności.

Art. 60. Do zakresu działania Krajowej Rady Radców Prawnych należy:

- 1) reprezentowanie samorządu wobec organów państwowych oraz organizacji politycznych i społecznych,
- 2) udzielanie opinii o projektach aktów prawnych oraz przedstawianie wniosków dotyczących unormowań prawnych,
- 3) koordynowanie działalności okręgowych izb radców prawnych i sprawowanie nadzoru nad ich działalnością,
- 4) uchwalanie budżetu Krajowej Rady Radców Prawnych i zatwierdzanie sprawozdań z jego wykonania oraz rozpatrywanie wniosków Wyższej Komisji Rewizyjnej,
- 5) wybór prezesa Krajowej Rady, jeżeli mandat wygaśnie w okresie pomiędzy Krajowymi Zjazdami Radców Prawnych,
- 6) rozpatrywanie odwołań od uchwał rad okręgowych izb radców prawnych,
- 7) organizowanie doskonalenia zawodowego radców prawnych,
- 8) uchwalanie regulaminu działalności samorządu i jego organów,
- 9) określanie liczby okręgowych izb radców prawnych i ich terytorialnego zasięgu,
- 10) ustalanie zasad gospodarki finansowej samorządu.

Art. 61. Do zakresu działania Wyższej Komisji Rewizyjnej należy kontrola działalności gospodarczej Krajowej Rady Radców Prawnych.

Art. 62. 1. Wyższy Sąd Dyscyplinarny rozpatruje odwołania od orzeczeń okręgowych sądów dyscyplinarnych.

2. Wyższy Sąd Dyscyplinarny rozpatruje, jako sąd pierwszej instancji, sprawy dyscyplinarne członków Krajowej Rady Radców Prawnych i rad okręgowych izb radców prawnych. Odwołania od orzeczeń wydanych w tym trybie rozpatruje ten sam sąd w innym, rozszerzonym składzie.

Art. 63. Działalność samorządu jest finansowana:

- 1) ze składek radców prawnych i aplikantów radcowskich,
- 2) z dochodów z innych źródeł, a w szczególności z dotacji i subwencji oraz darowizn i spadków.

Rozdział 6

Odpowiedzialność dyscyplinarna.

Art. 64. 1. Radca prawny i aplikant radcowski podlegają odpowiedzialności dyscyplinarnej:

- 1) za zawinione, nienależyte wykonywanie obowiązków określonych w niniejszej ustawie,
- 2) za czyny sprzeczne ze ślubowaniem radcowskim lub z zasadami etyki zawodowej.

2. Od odpowiedzialności dyscyplinarnej wyłączone są czyny naruszające przepisy dotyczące porządku i dyscypliny pracy, określone w art. 108—113 Kodeksu pracy.

Art. 65. 1. Karami dyscyplinarnymi są:

- 1) upomnienie,
- 2) nagana z ostrzeżeniem,
- 3) zawieszenie prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego na okres od 3 miesięcy do 1 roku,
- 4) pozbawienie prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego, a w stosunku do aplikantów radcowskich — wydalenie z aplikacji.

2. Kary określonej w ust. 1 pkt 3 nie stosuje się wobec aplikanta radcowskiego.

3. Od orzeczenia dyscyplinarnego orzekającego karę, o której mowa w ust. 1 pkt 3 i 4, ukaranemu służy prawo wniesienia odwołania do Sądu Najwyższego, w terminie 14 dni od daty doręczenia orzeczenia na piśmie wraz z uzasadnieniem.

Art. 66. 1. Jeżeli przewinienie jest mniejszej wagi, dziekan rady okręgowej izby radców prawnych może poprzestać na ostrzeżeniu radcy prawnego lub aplikanta radcowskiego.

2. Radcy prawnemu lub aplikantowi radcowskiemu służy prawo odwołania się od ostrzeżenia do okręgowego sądu dyscyplinarnego.

3. Orzeczenie okręgowego sądu dyscyplinarnego w sprawie odwołania, o którym mowa w ust. 2, jest ostateczne.

Art. 67. 1. Postępowanie dyscyplinarne o ten sam czyn toczy się niezależnie od postępowania karnego lub postępowania dyscyplinarnego wszczętego w jednostce organizacyjnej, w której przepisy szczególne przewidują takie postępowanie. Postępowanie dyscyplinarne może być jednak zawieszona do czasu ukończenia postępowania karnego.

2. Postępowania dyscyplinarnego nie wszczyna się, a wszczęte umarza, jeżeli zaszła okoliczność, która według Kodeksu postępowania karnego wyłącza ściganie.

Art. 68. Oskarżycielem w postępowaniu dyscyplinarnym przed okręgowym sądem dyscyplinarnym jest rzecznik dyscyplinarny, a przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym — Główny Rzecznik Dyscyplinarny. Postępowanie dyscyplinarne wszczyna się odpowiednio na wniosek rzecznika dyscyplinarnego lub Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego.

Art. 69. W razie śmierci obwinionego przed ukończeniem postępowania dyscyplinarnego toczy się ono nadal, jeżeli tego zażąda małżonek obwinionego, jego krewny w linii prostej, brat lub siostra w terminie dwóch miesięcy od dnia zgonu obwinionego.

Art. 70. 1. Nie można wszcząć postępowania dyscyplinarnego:

- 1) jeżeli od chwili popełnienia przewinienia upłynął rok, a w wypadkach przewidzianych w art. 11 ust. 2 — sześć miesięcy,
- 2) po upływie dwóch miesięcy od powzięcia wiadomości przez rzecznika dyscyplinarnego lub Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego o popełnieniu przewinienia.

2. Jeżeli jednak czyn zawiera znamiona przestępstwa, przedawnienie dyscyplinarne nie następuje wcześniej niż przedawnienie przewidziane w ustawie karnej.

3. Przedawnienie dyscyplinarne przerywa każda czynność rzecznika dyscyplinarnego lub Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego w sprawie.

4. Obwiniony może przybrać w postępowaniu dyscyplinarnym obrońcę spośród radców prawnych.

Art. 71. 1. Usunięcie wzmianki o orzeczeniu kary dyscyplinarnej następuje z urzędu po upływie trzech lat:

- 1) od uprawomocnienia się orzeczenia dyscyplinarnego orzekającego karę upomnienia lub nagany z ostrzeżeniem,
- 2) od upływu okresu zawieszenia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego.

2. Nie usuwa się wzmianki o karze pozbawienia prawa do wykonywania zawodu lub wydalenia z aplikacji.

Art. 72. 1. Od prawomocnego orzeczenia dyscyplinarnego Minister Sprawiedliwości, Prokurator Generalny Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, prezes Państwowego Arbitrażu Gospodarczego lub prezes Krajowej Rady Radców Prawnych mogą wnieść rewizję nadzwyczajną do Sądu Najwyższego z powodu rażącego naruszenia prawa lub oczywistej niesłuszności orzeczenia.

2. Rewizja nadzwyczajna na niekorzyść ukaranego może być wniesiona w ciągu sześciu miesięcy od dnia, od którego orzeczenie dyscyplinarne podlega wykonaniu.

Art. 73. Członkowie sądów dyscyplinarnych, w zakresie orzekania w sprawach dyscyplinarnych, podlegają tylko przepisom prawa.

Art. 74. Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Radców Prawnych, w drodze rozporządzenia, określa szczegółowe zasady i tryb postępowania dyscyplinarnego.

Rozdział 7

Przepisy szczególne, przejściowe i końcowe.

Art. 75. 1. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa zakres stosowania przepisów ustawy do radców prawnych i aplikantów radcowskich wykonujących zawód:

- 1) w jednostkach organizacyjnych podległych Ministrom Obrony Narodowej oraz Spraw Wewnętrznych w tym także do radców prawnych i aplikantów radcowskich będących żołnierzami w czynnej służbie wojskowej lub funkcjonariuszami Milicji Obywatelskiej,
- 2) w jednostkach organizacyjnych więziennictwa.

2. Ministrowie Obrony Narodowej i Spraw Wewnętrznych w odniesieniu do podległych jednostek organizacyjnych oraz Minister Sprawiedliwości w odniesieniu

do jednostek organizacyjnych więziennictwa dostosują odpowiednio do potrzeb tych jednostek zadania, organizację i sposób wykonywania obsługi prawnej, jak również zasady i tryb doskonalenia zawodowego radców prawnych pełniących obowiązki w tych jednostkach organizacyjnych.

3. Stosunek służbowy oraz wynikające z niego prawa i obowiązki oraz odpowiedzialność dyscyplinarną radców prawnych i aplikantów radcowskich będących żołnierzami w czynnej służbie wojskowej lub funkcjonariuszami Milicji Obywatelskiej albo służby więziennej określają odrębne przepisy.

Art. 76. W Prawie o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 1964 r. Nr 6, poz. 40, z 1967 r. Nr 13, poz. 55, z 1969 r. Nr 13, poz. 98, z 1974 r. Nr 50, poz. 316, z 1975 r. Nr 16, poz. 91 i Nr 34, poz. 183 oraz z 1982 r. Nr 16, poz. 125) w art. 51 § 1 dodaje się lit. h) w brzmieniu:

„h) osoby, które co najmniej przez trzy lata wykonywały zawód radcy prawnego”.

Art. 77. Radców prawnych, wpisanych na listę radców prawnych w dniu wejścia w życie ustawy, wpisuje się z urzędu na listę radców prawnych przewidzianą niniejszą ustawą.

Art. 78. Osoby, które do dnia wejścia w życie ustawy nabyły prawo do wykonywania zawodu radcy prawnego na podstawie dotychczasowych przepisów, wpisuje się, na ich wniosek, na listę radców prawnych.

Art. 79. 1. Na listę radców prawnych może zostać wpisana osoba, która spełnia warunki, o których mowa w art. 24 ust. 1 pkt 1—5, oraz:

- 1) posiada co najmniej pięcioletni okres zatrudnienia na podstawie stosunku pracy na stanowisku odpowiadającym funkcji radcy prawnego w rozumieniu ustawy i w dniu wejścia w życie ustawy pracuje na tym stanowisku albo
- 2) posiada kwalifikacje sędziego, prokuratora, notariusza lub arbitra w Państwowym Arbitrażu Gospodarczym i do najmniej trzyletni okres zatrudnienia na podstawie stosunku pracy na stanowisku odpowiadającym funkcji radcy prawnego w rozumieniu ustawy, albo
- 3) posiada co najmniej trzyletni okres zatrudnienia na podstawie stosunku pracy na stanowisku odpowiadającym funkcji radcy prawnego w rozumieniu ustawy i zobowiąże się złożyć egzamin radcowski w

ciągu dwóch lat od dnia wpisu na listę radców prawnych.

2. Osobę, o której mowa w ust. 1 pkt 3, skreśla się z listy radców prawnych, o ile we wskazanym terminie nie złoży egzaminu radcowskiego.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do żołnierzy w czynnej służbie wojskowej, funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej i służby więziennej.

Art. 80. Osoby zajmujące w dniu wejścia w życie ustawy stanowisko radcy prawnego w jednostkach organizacyjnych, do których nie miały zastosowania przepisy o obsłudze prawnej jednostek gospodarki społecznej, nie mogą być zatrudnione na tym stanowisku po upływie roku od dnia wejścia w życie ustawy, jeżeli nie uzyskają wpisu na listę radców prawnych.

Art. 81. Aplikanci radcowscy, którzy w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy odbywają aplikację radcowską, kończą ją według przepisów dotychczasowych. Po złożeniu egzaminu radcowskiego osoby te wpisuje się, na ich wniosek, na listę radców prawnych.

Art. 82. Minister Sprawiedliwości, w porozumieniu z prezesem Państwowego Arbitrażu Gospodarczego, prezesem Zarządu Głównego Zrzeszenia Prawników Polskich, prezesem Naczelnej Rady Adwokackiej, prezesem Zarządu Głównego Stowarzyszenia Radców Prawnych i prezesem Związku Zawodowego Radców Prawnych, powoła Komitet Organizacyjny Samorządu Radców Prawnych.

Art. 83. 1. Zadaniem Komitetu, o którym mowa w art. 82, jest:

- 1) opracowanie regulaminu pierwszego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych i wyboru delegatów na ten Zjazd,
- 2) ustalenie liczby tymczasowych okręgowych izb radców prawnych i obszarów ich działania oraz siedzib,
- 3) zwołanie pierwszych zgromadzeń okręgowych izb radców prawnych oraz Krajowego Zjazdu Radców Prawnych w ciągu 1 roku od dnia wejścia w życie ustawy.

2. Do czasu wyboru krajowych organów samorządu Komitet ma uprawnienia Krajowej Rady Radców Prawnych.

Art. 84. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 października 1982 r.

Przewodniczący Rady Państwa: *H. Jabłoński*
Sekretarz Rady Państwa: *E. Duda*